

حقوق کار

(۱۰۰۰ مقدماتی)

مؤلف: علی مدحی

عضو هیأت علمی دانشگاه

وکیل پایه یک دادگستری و مشاور حقوقی

عضو مرکز مشاوران حقوقی و کلای منطقه ۳ کشور

عنوان و نام قراردادی	: مدحی، علی، ۱۳۵۱	سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور	: ایران، قوانین و احکام	
مشخصات نشر	: حقوق کار (دوره مقدماتی) / مؤلف علی مدحی	
مشخصات ظاهری	: تهران: کتاب آوا، ۱۳۹۵	
شابک	: ۱۴۰۰۰-۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۱۸۴۰	
ووضعیت فهرست نویسی	: فیبا	
پایدارداشت	: کتابنامه به صورت زیرنویس	
موضوع	: حق کار	
موضوع	: کار — قوانین و مقررات — ایران	
ردیبدنی نشکر،	: HD۴۹۰.۲/۱۳۹۴	
ردیبدنی دیوبی	: ۳۳۱/۸۸۹۲	
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۹۰۰۰۸	

حقوق کار (دوره مقدماتی)

انتشارات کتاب آوا

علی مدحی

مؤلف:

کتاب آوا

ناشر:

اوا

چاپ و صحافی:

دوم — ویرایش جدید ۱۳۹۵

نوبت چاپ:

۱۰۰۰ نسخه

شمارگان:

۱۴۰۰ نومان

قیمت:

۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۱۱

شابک:

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بنیست حقیقت، هر ۴ طبقه، ۲، واحد ۴

شماره‌های تماس: ۰۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۰۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۰۶۶۹۷۴۶۴۵ | دورزنی: ۰۶۶۹۷۴۱۳۰

www.avabook.com avabook.kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلامشهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد اسلامی، چنب دادگستری

تلفن: ۰۶۳۵۴۶۵۱

هرگونه تکثیر این اثر از طریق ارسال یا بارگذاری وایل الکترونیکی، یا جاپ و نشر کاغذی
آن بدون محظوظ باشند، به هر شکل، اتمم از قابل، سنج دی، افسست، ریسونگراف، فتوکپی،
زیراکسین یا وسائل مشابه، به صورت مبنی کامل یا ضعیفه‌تر از آن، تحت هر نام اعم از
کتاب، راهنمای، جزو، یا سبیله کمک آموزشی، در اضای واقعی یا محاذی، و همچنین
توزیع، فروش، عرضه یا ارسال اثربر که بدون محظوظ باشند تولید شده، موحظ بینگرد قانونی
است.

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۲	بخش اول: کلیات حقوق کار
۱۵	فصل اول: تاریخچه حقوق کار
۱۸	عوامل موثر در تدوین حقوق کار:
۱۹	اسامی حقوق کار:
۲۱	فصل دوم: تعریف حقوق کار و مشخصات آن
۲۱	مبحث یکم: تعریف حقوق کار
۲۳	مبحث دوم: مشخصات حقوق کار
۳۰	مبحث سوم: ضمانت احرای مقررات کار
۳۷	فصل سوم: منابع حقوق کار
۳۹	مبحث اول: منابع داخلی
۴۸	مبحث دوم: منابع بین المللی حقوق کار
۵۱	بخش دوم: قانون کار جمهوری اسلامی ایران
۵۳	فصل اول: تعاریف و اصول
۵۹	فصل دوم: کارگر و کارفرما
۶۰	مبحث اول: قرارداد کار

۷۱	مبحث دوم: تعلیق قرارداد کار.....
۷۶	مبحث سوم: خاتمه قرارداد کار.....
۹۱	فصل سوم: مزد.....
۹۱	مبحث اول: تعاریف مربوط به دستمزد.....
۹۲	مبحث دوم: اهمیت مزد.....
۹۴	مبحث سوم: ویژگی‌ها و اصول مزد.....
۹۷	فصل چهارم: مدت و ساعات کار.....
۹۸	مبحث اوا: ساعت کار در ایران.....
۱۰۱	مبحث دوم: دورانی (ضایعه کار).....
۱۰۲	مبحث سوم: تعطیلی و مسی‌ها.....
۱۰۴	گفتار دوم: مرخصی‌ها.....
۱۱۰	گفتار سوم: شرایط کار زنان در حانون ک.....
۱۱۳	گفتار چهارم: شرایط کار نوجوانان.....
۱۱۵	فصل پنجم: حفاظت فنی و بهداشت کار.....
۱۱۵	مبحث اول: معانی و مفاهیم.....
۱۱۶	مبحث دوم: تکالیف کارفرمایان، کارگران، اشخاص فالد.....
۱۱۹	مبحث سوم: ضمانت اجرای مقررات حفاظت فنی و بهداشت کار.....
۱۲۲	مبحث چهارم: بازررسی کار.....
۱۲۷	فصل ششم: حق اشتغال.....
۱۲۷	مبحث اول: اشتغال در قانون کار.....
۱۲۸	مبحث دوم: اشتغال به کار انواع بیگانه.....
۱۳۱	فصل هفتم: تشکلهای کارگری و کارفرمایی و بیمانهای دسته جمعی کار.....
۱۳۱	مبحث اول: تشکلهای کارگری و کارفرمایی.....
۱۳۴	مبحث دوم: مذاکرات و بیمانهای دسته جمعی کار.....

۱۳۵	مبحث سوم: خدمات رفاهی کارکران
۱۳۹	فصل هشتم: حل اختلاف روابط ناشی از کار
۱۴۰	مبحث اول: روش‌های حل و فصل اختلافات ناشی از روابط کار
۱۴۵	مبحث چهارم: دیوان عدالت اداری
۱۴۷	مبحث پنجم: آئین دادرسی کار
۱۵۰	مبحث ششم: کار و ارزش آن در اسلام
۱۵۴	بخش سوم: ضمایم
۱۵۵	ضمیمه اول: قانون کار
۲۱۱	ضمیمه دوم: آئین دادرسی کار
۲۳۱	ضمیمه سوم: آئین نامه متناغل ساخت و آن آور
۲۴۳	ضمیمه چهارم: آئین دادرسی جرائم شخصی حقوقی
۲۴۵	ضمیمه پنجم: قانون بیمه بیکاری

مقدمه

یکی از وظایف مهم حکومه نظیر رفتار اعضای جامعه و روابط آنها با یکدیگر است و امروزه این روابط بین اعضای جامعه تنها نیازمند ضابطه‌مند شدن می‌باشد بلکه مسئله رفتار دولت با مردم و ورود دولت‌ها در جامعه ای بین مردم و اعضای جامعه نیز از امور مهمی است که نیازمند مقررات و قوانینی است که این روابط را نیز تنظیم نماید. از سوی دیگر، روابط ناشی از کار، یک رابطه وسیع و چندجانبه‌ای است که شاید به جرات بتوان بیان کرد که قوانین تاکنون به صورت کامل قادر به تعریف و تنظیم ابعاد آن نشده‌اند و ارزشی کار از دیدگاه قانون‌گذار و شرع دارد و به عنوان یک انساب تملک و مالکیت انسان بر اشیا و اموال می‌باشد که باعث می‌شود توجه دوچندان به این موضوع صورت پذیرد. با وجود پیشرفت‌های مهمی که در مسائل حقوقی از جمله قوانین و مقررات ربط به کار ایجاد شده است و به دلیل اهمیت و گستردگی این روابط و پیچیدگی خاص آن با گذشت زمان در روابط کاری حاصل می‌گردد توجه بهین رشته از حقوق را برای همگان پیش از پیش آشکار می‌سازد. در کنار این موضوع تفاوت‌های غیر قابل انکاری که بین انسانها از لحاظ مسائلی مانند: استعداد، توانایی، هوش و حتی تفاوت‌های طبیعی ناشی از جنسیت و غیره وجود دارد. زمینه‌ها و بسترها لایم را در خصوص تفاوت در کار، مزد و امتال آن ایجاد می‌نماید. برخی از این تفاوت‌های طبیعی مانند: رنگ پوست، نژاد، قومیت و یا حتی اموری مانند باورهای شخصی در زمینه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی و غیره باعث ایجاد تفاوت‌های بسیاری در زمینه کار و حتی در زمینه حقوق شده است و چه بسیار انسانهایی

وجود دارد که به سبب این تفاوت‌ها از حداقل‌های لازم برای بهره مندی از بسیاری از حقوق جامعه و سنت‌های خدادادی محروم شده‌اند.

رابطه ناشی از کار یکی از روابط متعددی است که در بین اعضای جامعه وجود دارد و متأسفانه قانونگذاران جز در چند سده اخیر به این ارتباط و روابط به عنوان امر مستقل توجهی خاص نداشته‌اند. دلیل این امر هم متعدد است از جمله: گاه این رابطه در چهارچوئی مالکیت یک طرف نسبت به طرف دیگر قرار گرفته و سلطه‌ای که کارفرمایان به بیشتر داشتند مزد بروی کارگران خود بیدا می‌کنند. نابرابری شدید ناشی از موقعیت اجتماعی اقتضایی دو طرف روابط کار و دلایل دیگری که حتی برای شخص غیر حقوق‌دار هم با ساختاری قابل فهم می‌باشد قرار گرفته است.

با وجود دگرگونی‌های اقتصادی سیاسی و فنی دنیای امروزی خصوصاً در دنیای سرمایه داری و به کارگیری ایزارهای مختلف در تولید، دیگر روش‌های سنتی قادر به ایجاد تعادل بین کارگر و کارفرما و تنظیم این روابط نموده‌انست و این دگرگونی‌ها رابطه‌ی ناشی از کار را به شدت تحت تأثیر قرار داده است و بسیاری از انسان‌ها را در معرض آسیب‌های ناشی از فقر و بیکاری قرار داده است. کسانی که بیرونی کارشان تنها سرمایه آنان است و زندگی خود را با مزد حاصل از کار اداره می‌کنند و بجز اینکه به جهت اطاعت از کارفرما به دلیل مزد در موضع نابرابر قرار می‌گیرد و از حداقل مذکور می‌گذرد از کار بهره‌مند می‌گردد و عمده‌تاً از نتیجه کار وی، کارفرمایان بیشترین نتیجه و سوداصل را تحصیل می‌نمایند و کارگران قدرت مقابله و برابری را در این میان ندارند. بدین معنیه چهارمی‌جز دلالت قانون‌گذار باقی نمی‌ماند و لازم است گام‌هایی در جهت حمایت از کارگر و تعیین حدودی برای اختیارات وسیع کارفرما برداشته شود و همین امر ماهیت حمایتی به مقررات کار، آن هم به نفع کارگر داده است.